

ADQUISICIÓ, GESTIÓ I ARXIVAMENT DIGITAL: INSTRUMENTS ESPECIALITZATS PER A L'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL DE PERIODISTES I ARXIVERS

Roberto di Vito
Arxiu La Repubblica. Roma

Fa uns quants mesos, al diari *La Repubblica* de Roma va entrar en funcionament un nou sistema per a la gestió i l'arxivament de fotografies en format digital.

La realització d'un arxiu digital per a fotografies comporta almenys tres tipus de problemes que cal resoldre: organització del flux de treball, respecte per les atribucions professionals de periodistes i arxivers i posada en marxa de la dinàmica d'implementació del patrimoni iconogràfic en format digital.

Sense una definició precisa dels objectius i dels resultats que es pretenen aconseguir resulta fàcil caure en la trampa de construir un dipòsit desmesurat de fotos que, d'aquesta manera, complicaria –en comptes de simplificar– les activitats relacionades amb la selecció, la gestió i el tractament de les imatges.

Per aquesta raó, des dels inicis del projecte, l'agost de 1996, es va decidir portar a terme una recerca estadística sobre el volum de treball efectiu que exigeixen les fotografies i sobre les modalitats de desenvolupament del procés de recepció, utilització (o exclusió) i arxivament de la imatge, i de les fases successives d'investigació i reedició.

Els resultats obtinguts han fet palesos alguns punts fonamentals. D'una banda es posa de manifest que l'ús de la imatge, s'ha anat fent cada cop més important, sobretot al llarg dels dos darrers anys: l'edició nacional i la crònica local dedicada a Roma publiquen prop de 120 fotos cada dia, mentre que el conjunt de totes les edicions que treu el diari n'arriba a utilitzar una mitjana de més de 200; el 50 % del total, el representen les fotografies d'agència –les anomenades fotos del dia–, facilitades per Ansa, Associated Press, Reuters, etc.; un 25% prové de l'arxiu històric del diari; un 15% són noves adquisicions de proveïdors independents i el 10% restant està constituït per donacions i fotos de procedència diversa, sobretot de bancs de dades i arxius històrics d'agències o fotos aconseguides a través d'internet.

Pel que fa a les fotografies de crònica, d'altra banda, s'ha constatat que les seves possibilitats de publicació són màximes durant els tres dies següents a la tramesa, amb una ràpida disminució de les probabilitats que es tornin a publicar a partir del quart dia.

Les primeres decisions que es van adoptar sobre les línies fonamentals del projecte consistiren a crear dos nuclis o seccions principals del sistema: un primer nucli que permeti als periodistes el treball de redacció sobre les imatges que arriben cada dia i sobre les fotografies publicades al llarg dels darrers deu dies –en total, uns quants milers de fitxers informàtics–, i un segon nucli que és l'autèntic arxiu digital del diari, un arxiu on es guarden totes les imatges, convenientment classificades i catalogades, perquè puguin ser reutilitzades en qual-sevol moment. És en aquesta segona secció on operen els arxivers de *La Repubblica*, mentre que, a la primera, els periodistes hi poden accedir directament.

El mecanisme de transferència de fitxers a les diverses seccions del sistema ha estat automatitzat al màxim: les imatges diàries d'agències que no són seleccionades pels redactors el mateix dia que han estat rebudes se suprimeixen automàticament, mentre que la resta es trameta a l'àrea de memòria temporal.

L'endemà, els arxivers s'encarreguen de completar la tasca relativa a la indexació dels fitxers d'imatge; això es fa també amb les fotografies adquirides d'altres fonts i publicades, les quals són indexades i preparades al seu torn per tal de ser arxivades a l'àrea de memòria permanent.

Aquesta àrea de memòria permanent es troba representada per un sistema Fulcrum, sobre plataforma IBM AIX, al qual estan connectats diversos clients PC Windows 95 on s'ha instal·lat la interfície KAI (Kleis Archivio Immagini), un browser desenvolupat per una empresa de programari italiana que permet visualitzar per dins el motor de recerca Fulcrum. Les fotografies d'alta resolució es memoritzen sobre discs òptics inserits al dispositiu múltiple juke-box, mentre que les de baixa resolució, la part descriptiva i les dades administratives de les fotografies són memoritzades als discs durs del sistema. Els arxiviers treballen en temps real sobre una xarxa intranet a través de la qual, com veurem tot seguit, porten a terme les recerques dins el Fulcrum, accedeixen a altres fonts i repertoris iconogràfics on-line disponibles a internet, elaboren els dossiers fotogràfics sol·licitats pels redactors i els envien als interessats. Des de les seues perifèriques i a través de la xarxa ISDN, els clients poden al seu torn connectar-se a l'arxiu central per completar a la xarxa totes les fases de la recerca. L'estàndard utilitzat per a la memorització de les imatges d'agència és l'IPTC.

En canvi, la secció de treball a la qual poden accedir directament els redactors —o, dit d'una altra manera, l'àrea per la qual transiten les imatges disponibles dia rere dia i on es memoritzen les fotografies rebudes i publicades durant els darrers deu dies— és construïda sobre l'aplicació IBM Netlcon, que utilitza un potentíssim processador Risc 6000 Scalable Parallel i els recursos de la tecnologia intranet. El browser del sistema, notablement simplificat respecte als instruments disponibles per a les recerques en l'arxiu històric, fa possibles les funcions bàsiques que són competència del redactor, des de la selecció de l'enquadrament fins a la tramesa de l'alta resolució, ja tallada, a tipografia per a la compaginació final.

En aquesta segona secció sempre hi ha, de manera rotatòria, entre 10.000 i 12.000 imatges, mentre que l'arxiu històric central disposa ja en aquest moment de més de 100.000 imatges digitals.

Atribucions professionals i interacció centre-perifèria.

Cada dia, els periodistes tenen a la seva disposició, als mateixos terminals, les fotografies d'agència del dia i també totes les imatges publicades per *La Repubblica* i els diferents suplementos durant els deu dies precedents. Si han de reeditar una imatge, poden buscar-la directament a la interfície de Netlcon i transferir-la tot seguit al director d'art del diari, que juntament amb el periodista haurà de decidir quina imatge es publicarà i de quina manera quedarà disposada a la pàgina. En cas que no trobi imatges prou satisfactòries al dipòsit digital dels darrers deu dies, el periodista pot enviar una petició on-line als arxiviers, els quals procediran a interrogar la base de dades central per mitjà de la interfície de Fulcrum.

El resultat final de l'activitat dels arxiviers es materialitza en l'anomenat dossier electrònic, que consisteix en una selecció d'imatges digitals congruents amb la petició del periodista. Així que està a punt, aquesta carpeta electrònica es tramet —sempre on-line— a la persona que l'ha sol·licitada. El periodista només haurà d'obrir el dossier electrònic, seleccionar a través de la interfície Netlcon les imatges més adequades per il·lustrar el seu article i transferir-les al director d'art per a la decisió final i l'elecció de l'enquadrament.

Si l'arxiver no troba res que li sembli satisfactori dins l'arxiu històric, pot connectar-se directament, des del seu lloc de treball, amb altres repositoris digitals d'imatges, entre ells l'immens magatzem que ofereixen les pàgines web de la xarxa internet. Un cop localitzades les fotografies pertinents i obtinguts els drets de publicació respectius, s'importen els fitxers al dossier electrònic i s'envien al periodista que els hagi demanat.

Aquest sistema, construït a partir del que podríem anomenar "aprofundiments" iconogrà-

tics successius, no tan sols permet al diari de mantenir substancialment inalterat el flux de treball habitual, sinó que a més deixa els diferents actors lliures per dedicar com més temps millor a les tasques pròpies de cadascú. El periodista pot dedicar-se així amb més tranquil·litat a seleccionar les imatges dins les carpetes digitals, que substitueixen del tot les carpetes de cartolina dels antics arxivadors de documents en paper; d'altra banda, l'arxiver desenvolupa, amb més possibilitats que abans, una autèntica funció de "buscador d'imatges", mentre que amb el sistema antic es limitava a traslladar fotografies en paper des de l'arxiu fins a l'escriptori del periodista. Però també hem de valorar molt positivament l'oportunitat que l'arquitectura intranet ofereix de rebre imatges de crònica, fins i tot, en l'últim moment, remeses per col·laboradors externs que trameten el fitxer digital a través d'instruments comuns de correu electrònic. Aquest darrer canal dóna una idea de l'estructuració capil·lar del sistema i de l'extrema flexibilitat que el fa sobresortir com a porta d'accés al sector fotogràfic.

Un sistema configurat d'aquesta manera també permet interaccions molt interessants entre l'arxiu central i les redaccions perifèriques. No hem de negligir gens aquest últim aspecte en el cas d'un diari com *La Repubblica*, que no solament ha de proveir imatges la redacció central de Roma, sinó que també ha de subministrar-ne a les redaccions perifèriques de Milà, Torí, Gènova, Bolonya, Florència, Nàpols i Palerm.

Els periodistes i grafistes d'aquestes seus treballen com els seus col·legues romans, amb l'única excepció que els grafistes utilitzen clients perifèrics per fer les recerques a l'arxiu central. Si un redactor sol·licita un dossier electrònic per triar-ne una imatge, li serà tramès pel buscador de la seu perifèrica exactament de la mateixa manera que si fos a Roma. Una icona adverteix els usuaris del sistema que aquella imatge ja ha estat seleccionada per ser publicada en una edició local, cosa que permet d'evitar que la mateixa foto aparegui duplicada ni que sigui a l'edició nacional i la local.

La carpeta digital arriba així a mans del periodista, que selecciona la imatge i l'envia a producció. També en aquest cas és el programari del sistema l'encarregat de remetre la baixa resolució al periodista, que seleccionarà la imatge concreta i triarà l'enquadrament, i d'enviar l'alta resolució a tipografia amb les instruccions oportunes per a la fase final de compaginació electrònica. En tots els casos, malgrat tot, són el periodista i el director d'art els qui tenen la responsabilitat de fer la tria de redacció i d'escollir l'enquadrament, mentre que el paper dels tècnics es limita a realitzar les últimes fases de la compaginació de les altes resolucions i el control de les corbes i de la resta de paràmetres qualitius.

La gestió del pressupost de compres

El sistema té una sèrie de repercussions de gran interès fins i tot pel que fa a l'aspecte administratiu. Un diari com *La Repubblica* inverteix quantitats certament respectables en la utilització de fotografies, i un acurat control del pressupost esdevé un instrument de gestió imprescindible per racionalitzar un sector del control intern del qual seria, altrament, d'allò més difícils.

La base de dades de les imatges disposa de nombrosos camps dedicats precisament a la gestió administrativa d'aquestes imatges i controla en temps real tot allò que ja ha estat publicat una o diverses vegades, el moment en què s'ha fet i el preu que ha calgut pagar.

Cada dia, al voltant de les 14.00 hores, el sistema de fotos envia a l'ordinador administratiu central (un IBM AS400) el còmput de les imatges publicades a totes les edicions de *La Repubblica* i als suplementos setmanals. D'aquesta manera, els responsables de la gestió del pressupost poden seguir dia per dia l'evolució de les despeses i verificar, alhora, que aquestes despeses es mantinguin dins els límits de les previsions mensuals.

El control de gestió és només un dels aspectes econòmics del sistema, que, a més d'oferir flexibilitat i racionalitat en la gestió de les imatges del diari, farà possible en el futur la recuperació completa dels espais físics fins ara destinats a contenir les dotzenes de milers de carpetes de l'arxiu tradicional per a documents en paper.

A més, el personal auxiliar que fins fa pocs mesos es dedicava a traslladar les carpetes de fotos entre les diverses seccions de la redacció ha estat destinat a tasques de caire més professional.

Per fer-se una idea de les dimensions del canvi, cal tenir en compte que la introducció del sistema digital ha permès de passar pel sedàs gairebé un milió de fotografies en blanc i negre, eliminar-ne un 60% i fer possible en el futur un escanejat progressiu de les fotos més importants entre les 400.000 fotos restants.

Conclusió

A manera de resum podem dir que intentàvem trobar, i ho hem aconseguit, uns instruments que automatitzessin al màxim l'arxivament de les fotos del nostre diari i que fessin arribar les informacions directament a mans de l'usuari final. El pas següent, la realització del qual no podem ni tan sols imaginar per ara, serà la connexió del nostre patrimoni arxivístic als molts altres jaciments culturals del nostre país, per tal de constituir una base documental homogènia de valor inestimable.

Però això, certament, ja és una altra història.

RESUMEN

Recientemente el diario *La Repubblica*, de Roma, ha adoptado un nuevo sistema de gestión y archivo de las fotografías en formato digital. Este proceso ha planteado la resolución de los problemas derivados de la organización del flujo de trabajo, del respeto por las atribuciones profesionales de periodistas y archiveros y de la puesta en marcha de la dinámica de implementación del patrimonio iconográfico en formato digital. Este sistema ha permitido evaluar cerca de un millón de fotografías, de las cuales se han podido eliminar un 60 % y sobre las restantes ha permitido definir una política de digitalización de las más importantes. La consecución de estos resultados se basa en el trabajo de selección de fotografías por parte de los periodistas y su inclusión en un archivo temporal (que siempre se sitúa entre las 10.000 y las 12.000 imágenes) para su posterior transferencia al archivo definitivo. De esta forma, los archiveros pueden centrar su actividad en la indización de las fotografías y en la preparación de dossiers electrónicos de fotografías solicitados por los periodistas. Para su elaboración los archiveros utilizan los propios fondos del archivo histórico y los bancos de imágenes presentes en internet. Los archiveros facilitan este tipo de información, tanto a los periodistas de la sede central en Roma como a los de las delegaciones de otras ciudades, con un interesante sistema de control para evitar duplicidades en las ediciones locales y nacionales.

RÉSUMÉ

Le quotidien *La Repubblica* de Rome a récemment adopté un nouveau système de gestion et archivage des photographies sous format numérique. Ce procès a posé la nécessité de résoudre les problèmes dérivés de l'organisation du flux de travail, du respect des attributions professionnelles de journalistes et archivistes et de la mise en marche de la dynamique d'implémentation du patrimoine iconographique sous format numérique. Ce système a permis d'évaluer près d'un million de photographies, dont on a pu éliminer 60% et a rendu possible de définir sur le reste une politique de numérisation des plus importantes. L'obtention de ces résultats est basé sur le travail de sélection de photographies de la part des journalistes et leur inclusion dans des archives temporaires (se situant toujours entre 10 000 et 12 000 images) pour leur transfert postérieur aux archives définitives. De cette façon, les archivistes peuvent centrer leur activité sur l'indexation des photographies et sur la préparation de dossiers électroniques de photographies sollicités par les journalistes. Les archivistes facilitent ce type d'information tant aux journalistes du siège central à Rome qu'aux délégations d'autres villes, avec un intéressant système de contrôle pour éviter des duplicités dans les éditions locales et nationales.

SUMMARY

Recently, the Roman newspaper *La Repubblica* adopted a new system for managing and archiving photographs in digital format. This process has involved the solutions of problems like workflow organisation, respect for the professional attributions of journalists and archivists, and the mechanisms for implementation of the iconographic heritage in digital format. This system has enabled over a million photos to be evaluated, of which 60% have been eliminated, establishing a digitalisation policy concerning the most important of the remaining 40%. The results are based on the work of selecting photographs by journalists and their inclusion in a temporary archive (always ranging from 10,000 to 12,000 photos) for subsequent transfer to the definitive photo archive. In this way, archivists can focus their activity on indexing pictures and preparing electronic dossiers of the photos requested by journalists. For this task, archivists use the historic archive collections and image banks on the Internet. Archivists provide these data to journalists at the Rome headquarters as well as delegations in other cities, using an interesting control system to avoid duplicating efforts in local and national editions.